

Gamla ord och uttryck

OBS! Nyttillkomna ord är * -märkta

allmänning	=	gemensamägt område
anaska	=	förstöra
anlissare	=	på annat sätt
annatröten	=	andfådd
* asa	=	kasa sig fram
asa-tjonken	=	skinkan, ändan
asla	=	röra sig framåt mycket långsamt
au-jese	=	beklagar sig
bakätte	=	gå bakom
baxna	=	häpna
begé	=	låta bli
* beté sig	=	utmärker sig (bär sig åt)
beting	=	jobb på accord
bitavis	=	stundtals, ibland
bixa	=	springer, gör ingenting
* blarra	=	prata mycket
blå-bukar	=	odon
blåka i sig	=	dricka ohämmat
blötás	=	spillkråka
boffa	=	stånga, stöta
bollaspik	=	stor ettrig kvissla
bolsa	=	rotmos
bolt	=	trävält
bre på	=	skryta
* breken	=	bräken
bruapeller	=	pärlyhasinter
brånadoppa	=	lingonmos med mjölk
bråne	=	svedlat område
bråte	=	skräp
bröla-hoan (horn)	=	ekoxe
bultavagn	=	vagn med trähjul
buskablyg	=	försagd, blyg
* butahuve	=	tjurig karl

bye	=	börda
bysta	=	banka, bulta
bysta	=	slå, hamra, bösta
bålglo	=	stirra
* bällaspik	=	stor böld
bålyxa	=	stor tung yxa
bäla, bälja i sig	=	äter fort, dricker fort
bälja	=	dricka glupskt
böken	=	svordom
dabba sig	=	göra bort sig
dalja upp	=	prygla
datta av	=	tröttna, avta i kraft
domdera	=	kommendera, ryta
dorvel	=	örfil
dosta	=	fluga, rosett
dragnagel	=	sup
dratta dit	=	ramla omkull
drevja	=	grismat
drinsla	=	bära
drittla	=	spilla
droksel	=	koltrast (fågel)
* dråsa	=	lata sig, ramla
dråse	=	många
drög	=	släde, kälke
dura av	=	svimma
dynta	=	svulst
dä bå' åt	=	där borta
däka	=	flicka
* däst	=	uppsvälld i magen
däven	=	slö
dönsa	=	snoka omkring
emarant	=	omedelbart
* emman du orkar	=	så mycket du orkar
en hopera	=	många
en snorpa	=	en högfärdig
enstare	=	koltrast, (fågel)
enveten	=	envis

*	evetes	=	oändligt
	evetes förmeten	=	fruktansvärt mätt
	famn	=	längdmått ca 180 cm
	fat	=	rymdmått ca 157 liter
	fjolla	=	tokig kvinnsperson
	fjolle	=	tokig mansperson
	fjärdingsväg	=	2672 meter
	fjät	=	djurspår
	flottsuddar	=	potatisplättar
*	flyhänt	=	rask, snabb, jobbar fort
	flåhacka	=	stor hacka (anv vid nyodling)
	flåt	=	fästing
	fläskasvär	=	fläsksvål
	fläxtra	=	flaxa med armarna
	fnatta	=	riva
	fnock	=	damm
	fnyka	=	snöa lätt
	fnyka	=	småsnöa
	folkafora	=	hyfs
	fot	=	längdmått ca 30 cm
	fra	=	fradga, skum
	fram-läst	=	konfirmerad
*	framspryng	=	försigkommen
	fresta	=	försöka
	fy da vää	=	fy på dig
	fy vää	=	tvi vale
	fyrna	=	vissna
	fyrnt	=	visset
*	fåfången, däst	=	bli mätt
	fäggern	=	fägården, ladugårdsplanen
	färas	=	krångla
	färdknäpp	=	sup
	föförstånd	=	födgeni
	fölsing	=	fölunge
	för om	=	berätta något
	förgrömmad	=	arg
	förtreten	=	arg

förveten	=	nyfiken
ga hän	=	försvinn
ga sta	=	gå iväg
gaffla	=	prata
gastkramad	=	att bli hastigt sjuk
gatärkla	=	sädesärkla
gaullko	=	ko som inte kalvade
* gena	=	gå en genväg
gensare	=	ylletröja
* ger tögen	=	töjer sig
gesvint	=	snabbt, lätt
gira	=	svänga
glisa	=	liten springa
glo	=	stirra
gloans	=	glödande
glo-åmma	=	luden fjärilslarv
* glöhopper	=	små bitar av glöden
gnava	=	gnaga, skava
gove´len	=	frikostig
grangräe	=	granbarr
gredelin	=	lilafärgad
gren-balting	=	bredbent person
gresa	=	ställa benen isär
gretten	=	kräsen
grina	=	skrattar, el gråter
grua sig	=	jämra sig
grunna	=	fundera
gröning	=	kart
gubbastölja	=	rotmos
gubba-tarmar	=	björnbärsrevor
gumse	=	bagge
gå kippe (kippskor)	=	gå barfota i skor
gångel	=	gren, grangren
gälla	=	kastrera
gära	=	göra gärdesgård
gäslatrak	=	rester av gammal gärdesgård
göka-byxor	=	gullvivor

hackelse	=	hackad halm
haffsig	=	slarvig
hallakar	=	fördjupning i berghäll
halsa	=	dricka i flaska
halvdan	=	halvbra
hamla	=	såga av grenar på träd
hankar	=	användes till gärdesgårdar
hannalag	=	händighet
harpa	=	elak kärring
harvelien	=	uttryck när man blev överaskad
* hasaslaker	=	slak i benen
haspa	=	ragata
het på gröten	=	angelägen
hialös	=	ombytlig
hie	=	sjå, besvär
hiskeli	=	förstärkningsord
hispan	=	virrig
hofs	=	underkant av yttertak
hofsa till sig	=	göra sig fin
hosaföte	=	gå i strumplästen
hotta	=	stöta
huckle	=	schalett
hundricken	=	svärord
hunsk	=	glupsk
hurring	=	örfil
huvoen	=	hurudan
hyllebär	=	fläder
hyska	=	ögla i korsett
hysta	=	kasta
hålla mä	=	tillåta
häckavrängel	=	del av häck (höhäck)
häckla	=	linberedningsredskap
hälla	=	sätta krokben
hälla	=	luta, (luta sig)
hänsen		ha handlag
hära	=	river i halsen
hära å	=	örka

hära-bré	=	bred över bringan, axelbred
häraskulten	=	axlar och skuldror
* härsket	=	surt
hassel-hue (huvud)	=	ugglehane
häslehue	=	kattuggla
hättar	=	slutar regna
höffsa	=	oredig garnboll
höjna	=	klarna upp
hörk	=	stöddig
hös-om-flös	=	hipp som happ, utan ordning
i aftes	=	i gårkväll
i jäns	=	för en stund sedan
ideligen	=	gång på gång
idinnas	=	energisk
illavåen	=	inte känna sig bra
illbatti	=	envis, olydig
illbatting	=	bråkstake
illmarig		hemlighetsfull
illskrika	=	gallskrika
isammä	=	håller just på
istadig	=	vägra att gå
ittla	=	kittla, klia
ivinnas	=	arbeta enträget, kämpa
jehu	=	fara omkring
jor	=	band om en tunna
jordbär	=	smultron
jordegumma	=	f d barnmorska
jynkel-smäck	=	rackare
jäbba	=	härmas
jö	=	skälla (som hundskall)
kafsa	=	kamma, räfsa el. slarvig kvinna
kammen	=	litet rum
kampas	=	tävla
kanna	=	rymdmått ca 2,6 liter
kappe	=	rymdmått ca 4,58 liter
kappland	=	areamått ca 0,015 hektar
kappsäck	=	t ex resväska

kasa	=	område
kass	=	oduglig
kast	=	4 stycken
* kasta smörgås	=	kasta sten på vattenytan så de studsar
kasta spickgäddor	=	kasta sten på vattenytan så de studsar
kavla upp	=	vika upp
ker (tjer)	=	trött på
kifta	=	andas tungt
kinka	=	känka, bära
klihoppare	=	filur
klirra	=	taltrast
klonsa	=	dra lott
klonsen	=	frusen om händerna
klotta	=	höna med kycklingar
* klotta	=	höna som vill ligga på ägg
kludda	=	maträtt som bestod av revkaka med fläsktärningar
klåk	=	frodig
klökas	=	nästan kräkas
klökas	=	vill kräkas
klövja	=	klyva
knata	=	springa
knispa	=	morkulla (fågel)
knäpp	=	dum
knäppskalle	=	dumbom, knuten på ett timrat hus
koffsa	=	påstridig kärring
koksa	=	sträcka på halsen
komma syans	=	komma med hög fart
konsiflensare	=	sup
koslick	=	virvel i håret
krabba	=	bära sig dumt och konstigt åt
kranka	=	vev
kraska	=	krasa
kreta	=	tälja
krickon	=	gammal plommonsor
krusa	=	fjäska
kräfta	=	canser
kräk	=	djur

krömsta	=	harkla sig
krösamos	=	lingonsylt
krösen	=	lingon
kura skymning	=	invänta mörkrets inbrott (med släckt lampa)
kvalsövd	=	yrvaken
kvarter	=	längdmått ca 15 cm, 1/4 aln
kvesa	=	kvissla
känka	=	bära
kårra	=	försumpat område
käfte	=	munhuggas, gräla
käkalåst	=	tyst
käring	=	nedlåtande om kvinna
käringa-öron	=	stenmurklor
käringknut	=	oduglig knut
kärrafylle	=	kärren är fulla med vatten
kätel	=	kittel
kättla	=	katten får ungar
laga sa te	=	göra sig klar, (färdig)
lapa-fara	=	mähä
lastiker	=	skodon
laten	=	datten
lave	=	flak
le	=	grind
lea te´ sig	=	mjuka upp sig
less ve´	=	sakna
* li	=	backe, sluttning
liakagge	=	handtag på lieorv
lickset	=	bra
likavuren	=	likadan
liksen	=	bra
liksta	=	det bästa
lill-Nisse	=	nattmaran efter för mycket mat
linntyget	=	särken
lockanät	=	spindelnät
lockna	=	surna, (om mjölk)
lomma	=	ficka
lommesduk	=	näsduk

loong	=	redan (loong färdig)
lort	=	ogräs
lue	=	pojkslyngel
luka	=	ta bort ogräs
lungсот	=	lungtuberkulos
luns	=	pojke (inte negativt)
lusing	=	örfil
luska	=	undersöka
lyas	=	lyssna
lycka	=	liten åker
lysten	=	sugen på
lyte	=	handikapp
lå ve	=	klibba vid
långröt	=	kvickrot (ogräs)
lägg	=	smalt bälte kring mosse
lätta va	=	låta bli
löga sig	=	bada
löske	=	fri, ensam
máahus	=	madhus för hö som slått på maden
máahök	=	storspov
mack	=	pyttipanna
magborstare	=	sup
maja	=	pryda t ex midsommarstång
mallen	=	innanmätet i en brödkaka
malstake	=	stolpe på vagnen
meggas	=	retas
megg-stake	=	retsticka
merafton	=	eftermiddagskaffe
metardagen	=	kristi himmelfärdsdag
milla	=	töa
* mocka	=	rengöra stall
monke	=	pannkakor
motler	=	murklor
mulakasse	=	korg runt mulen på en häst
mulavantar	=	tjocka tumvantar
musken	=	murken
mu-ugna	=	mogna

mål	=	mätsticka
mällbänk	=	buss av snus
mönna	=	många
nackadraget	=	sträckning i nacken
nanna	=	söva
navare	=	speciellt borr
navkubbe	=	där ekrarna i ett vagnshjul sitter fast
nek	=	sädeskärve
nimm	=	behändig
nittan-gryn	=	något mycket litet
nock	=	nog, tillräckligt
nudda	=	beröra lindrigt
nyssens	=	nyss
nyter	=	glad, pigg
nättla	=	nässla
* nöna	=	ge en vink/påminna
ofjund	=	inte må så bra
ofärig	=	rutten
ogörlig	=	omöjlig
ohälsen	=	ha dåligt handlag
ohängset	=	obekvämt
* ohävena	=	inte jästa kakor
omstyr	=	olyckades
ondulera	=	locka sig med locktång
orkna	=	mulna
ornabälting	=	gris med en testikel
os	=	utlopp av bäck eller å
* osa katt	=	fara å färde
oäring	=	djur som inte växer
pa må'ån	=	på morgonen
palten	=	slutfåran vid plöjning
pasla	=	tunn kaka
passla	=	misslyckad (platt) kaka
patte	=	bröst
peela pa	=	pilla på
pela	=	peta
pela er å	=	ge er iväg, gå härifrån

penal	=	sak
pensa	=	slå kärvarna mot logväggen (tröska)
pilliknarkare	=	sup
pinade	=	milt kraftuttryck
pjassla	=	långsamt arbetande kvinna
pjos	=	vitmossa
pjoskig	=	barnslig
pjun	=	småfisk
platta-vis	=	här och var
ploa	=	plöja
plurr	=	vattenpöl
plyska	=	börs
polle	=	stor tjock larv
* potthärsken	=	kritisk mot mat
pottla	=	muttra
prästalus	=	frö med hakar på
* puckna fötter	=	svullna fötter
pung	=	skinnbörs
på nåe vis	=	på något vis
på sistningen	=	till sist
på sniskan	=	på sned
pålle	=	larv
påståens	=	angelägen
päen	=	päronträd
pö om pö	=	lite i taget
pökena	=	svullna, pösiga
raft	=	spö (t ex metspö)
ranta	=	springa planlöst
rapla	=	oljud, bullra
rappaskall	=	skallgång
* rask	=	kry och pigg
reda te	=	göra i ordning
redda	=	lång rad
regnkula	=	regnskur
revjeben	=	revben
risbit	=	avkapad lie med skaft
risklossar	=	för att skala ris till vispar

rits	=	streck, linje
ritsan	=	linjen
rugga	=	fågel tappar fjädrar
ruka	=	skära bort sly
* ryl	=	fåra, upphöjning
ryli	=	veckig, skrovlig
råge	=	extra mycket
rålåpor	=	stekta på riven, rå potatis
råmjölk	=	första mjölken efter kalvning
ränna (kon ränner)	=	kon är brunstig (redo för tjuren)
ränsel	=	ryggsäck
röska	=	dra, rycka, slita (röska ogräs)
sabba	=	förstöra
salen	=	finrummet
* samlikt	=	faller ihop
schaffs	=	slarvigt klädd person
schaffsig	=	slarvigt klädd
sidd	=	lutande område
simme	=	snörstump
simme	=	snöre
sinka sig	=	stanna till
sinkadus	=	örfil
sisare	=	mindre sax
* sisen	=	saxen
sjalu	=	rädd
skafötters	=	ligga med huvudet påvarsitt håll
skalk	=	brödskorpa
sket sig	=	blev inte som man tänkt
sket-ult	=	gråsparv eller pilfink
skilt sig ve´	=	gjort klart
skinnflates	=	raklång
skogsrå	=	övernaturligt väsen, (kvinna)
skomma	=	avskilja grädden från mjölken
skomna	=	skymma (mörkna på kvällen)
skomt	=	mörkt
skomtan	=	farligt andeväsen (när det blir mörkt)
* skrump	=	liten garderob

skulhärad	=	kutryggig
skyttla	=	stätta
skåragång	=	slår med lie, skår efter varandra
skänk (ej sje-ljud)	=	ben, fot
skäppland	=	areal, ca 800 kvadratmeter
skäta	=	skrämma, orora (t.ex. en ko)
skölpa	=	holka ur, gröpa ur
slaska tryne	=	pussas
* slinka	=	dålig flicka
slubba-spann	=	slaskhink
sluring	=	tunn välling
slå dank	=	slöa
slå skink	=	slå ihop fotknölnarna när man går
slåta	=	avta, lindra
slåta	=	avta, lindra
slänga	=	tonårsflicka
släpa	=	kjälke för timmer
* smutten	=	litet förrådsutrymme
smäcka-myssa	=	keps
smärtingskor	=	tygskor
sno sig	=	skynda sig
snoen	=	person som tar för sig
snoffa upp sig	=	göra sig fin
snopillade	=	band ihop benen på hoppande djur
snorken	=	sur, tvär
snärje	=	brådska
sogel, sovel	=	pålägg på smörgåsen
solten, sulten	=	hungrig
sorvel	=	örfil
* spickgädda	=	missat område t ex vid sådd
spink	=	liten fågel
spjäll	=	bakplåt
stickelbär	=	krusbär
sticketak	=	spåntak
stinnkaka	=	tunn pannkaka
* stola ut sig	=	växa till sig
stor på att	=	högfärdig

storförgo'	=	nödbjuden, kräsen
stunna i näsan	=	kittlas i näsan, det kommer besök
* stunnar	=	kliar i näsan
stuvind	=	vind på uthus
sukta	=	längta
sulten	=	hungrig
sutta	=	suga på
svångrem	=	livrem (bälte)
sväron	=	blåbär
sylasad	=	smal om stjärten
såla	=	kasta bort
säter	=	smalt vagnsflak
säterfjöl	=	löstagbar läm på sätern
sävje	=	vegetag, växte på mossar
söte ti o dá	=	förvånat uttryck
ta kål på	=	avliva, döda
ta på sig	=	erkänna sig ha gjort
ta väck	=	ta bort
tappa dråpet	=	djuret upphörde att idissla
tas me	=	erkänna
tassa	=	groda, padda
tavarlig	=	duktig att ta tillvara
* tesprång	=	ansats
tetagsen	=	företagsam, händig
tidd	=	dräktig
tiksa	=	skaka t. ex. lakan
tillet	=	golvet
tistelstång	=	styrstång mellan hästarna
tixa	=	skaka t. ex. lakan
* tje på något	=	trött på något
tjocka	=	dimma
tjuga	=	gaffelliknande redskap t ex för hö
tjänk-häl	=	tjätig, kinkig unge
toanbä-äg	=	tordyvel
togga dråp	=	idissla
to'ost	=	tokig
tosafora	=	skoj, rackartyg

trask	=	tröskade
trinnkaka	=	rågbulle
trinstol	=	pall med rund sits
trå	=	längta
trömla	=	finger på
tuppa-fjät	=	liten knatte
tvét	=	sticka eller slev
tvärtoling	=	dubbelkönad
tya	=	orka
tycka på något	=	bli illa berörd, besviken
tåsta	=	pusta, flämta
töost	=	tokig
törvé	=	torrved
ugnstroll	=	ugnspannkaka av riven potatis
unikabox	=	matlåda
utböling	=	en som kom från annan socken
utsot	=	diarré
* utsot	=	diarré
vá pá lag	=	var någonstans
vá på dé viset	=	gravid, vara med barn
va te sig	=	bekymrad, orolig
vacke	=	matho i svinstian
vagel	=	böld
vagla	=	dra ut timmer
valen	=	frusen
vanveting	=	vårdslös person
varsko	=	förvarna, varna
vattentispan	=	svårsläckt törst
vekastajord	=	jord från vedbacken
vekommen	=	förlägen
vesa	=	vägsmuts, gegga, dy, gyttja
vet sånt	=	ifall (om det blir regn i morgon)
* vigulant	=	rörlig/aktiv
vila skymning	=	invänta mörkrets inbrott
vilappaskottet	=	plötslig smärta
villapåskott	=	hastigt påkommen ryggvärk
vin-bit	=	lipsill, gnällspik

vind-harvel	=	misslyckad person
vingabröten	=	stel
vispa	=	geting
viste		boplats, läger
vred	=	handtag på dörr
vyssla	=	a) vissla b) skummjök
välvåat	=	bekvämt, välordnat
väsjuk	=	vädersjuk
vöra	=	värdera
ynka	=	synd om
å du ioong fädi	=	är du redan färdig
åder	=	redskap i jordbruket
ålnamark	=	mjölkört, rallarros
ännatrött	=	andfådd, andtruten
åpen	=	girig, självisk, håller sig framme
åstämmelse	=	tillstymmelse, ingenting kvar
ädlia	=	ideligen
ädlia gånger	=	många gånger
äfsing	=	hårtest, trådände av varp, rest vid vävning
ämman	=	så mycket som, ämman han tyade
ändalykt	=	slutet, avslut
ännakonfysa	=	ta kål på
ännamåls	=	absolut
äsping	=	huggormsunge
ättelåten	=	efterbliven eller medgörlig
ödd	=	oxtöm
ögnakänken	=	kanten av ögonlocket
ögonaböj	=	meddetsamma
öla	=	virra runt
ömsa	=	byta
örna	=	lamma
örve	=	skaft på lie
örvänsen	=	yr i huvudet
överkliv	=	där man klättrar över gärdesgård